

We Lwowie, dnia 3. października 1909.

113 584

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przyzwolenia Radzie powiatowej w Brzeżanach na zaciągnięcie pożyczki 500.000 koron.

Wysoki Sejmie!

Skutkiem wadliwego układania budżetów i innych wadliwości administracyjnych a po części także skutkiem nieprzypisania i niepobrania w roku 1907. ustawowego 10% dodatku drogowego a wreszcie skutkiem odpisu dodatków powiatowych z powodu klęsk elementarnych, popadł powiat brzeżański w niedobory kasowe i długi.

Niedobory kasowe przeważnie w funduszu drogowym istniejące pokrył Wydział powiatowy chwilowo zapasami gotówki innych funduszy powiatowych i obcych, jakie w administracji Wydziału powiatowego pozostają; na pokrycie zaś powstałych stąd należności i wyrównanie reszty długów nie ma powiat brzeżański żadnego źródła.

Ten niepomysłny stan rzeczy stwierdził Wydział krajowy podczas przeprowadzonej lustracji gospodarstwa Reprezentacji powiatowej, wydał więc zarządzenia zmierzające do uregulowania i poprawy administracji powiatowej i wezwał zarazem Radę powiatową do pokrycia niedoborów i spłaty długów. Okazało się jednak, że sanacja gospodarki pieniężnej przez wstawienie wszystkich długów do budżetu i spłata tychże naraz, jest niemożliwą, ponieważ na pokrycie budżetu, obejmującego wszystkie długi, potrzebaby nałożyć bardzo wysokie dodatki do podatków bezpośrednich, których ludność powiatu nie mogłaby uiścić. Dlatego Rada powiatowa jednomyślną uchwałą z dnia 30. sierpnia 1909 postanowiła pokryć długi pożyczką, którą to pożyczką objęła także wynikające z przyjętych zobowiązań wydatki na adaptację szpitala powszechnego, z ustawy zaś o dojazdach kolejowych kosztu budowy dojazdów kolejowych do stacyj linii kolejowej Lwów-Brzeżany-Podhajce, dalej wydatki na budowę sieci, potrzebnych powiatowi dróg

szutrowanych, wreszcie przeznaczyła z pożyczki 50.000 koron na dotację dla kasy powiatowej i zwróciła się do Wydziału krajowego z prośbą o wyjednanie u Wysokiego Sejmu pozwolenia do zaciągnięcia imieniem powiatu pożyczki w wysokości 500.000 koron.

Dla zbadania tej sprawy delegował Wydział krajowy do Brzeżan komisję i w tej drodze stwierdził, że bezzwłocznie wyrównane być muszą długi powiatu w sumie 94.870 koron i przypadające do wypłaty w r. 1909 i 1910 należności z tytułu adaptacji szpitala powszechnego w Brzeżanach, oraz budowy dojazdów kolejowych do stacji: Brzeżany, Hinowice i Denysów oraz z tytułu rekonstrukcji dojazdu do stacji Potutory w łącznej kwocie 76 708 koron, a że o sanacji gospodarki finansowej powiatu bez pokrycia tych obu kwot nie może być mowy, uznał Wydział krajowy za rzecz konieczną zaciągnięcie na to pożyczki.

Również uposażenie kasy Wydziału powiatowego kwotą 50.000 kor. uznał Wydział krajowy za potrzebne, ponieważ przeważną część wydatków powiat z natury rzeczy musi ponosić w miesiącach letnich, podatki zaś, zatem i dodatki są ściągane w jesieni i bywają Wydziałowi powiatowemu wypłacane przeważnie dopiero w ostatnich miesiącach roku, to zaś utrudnia gospodarstwo Rady powiatowej i zniewala ją do nieprawidłowego używania obcych funduszy na wydatki powiatowe.

Wreszcie uzasadnioną jest potrzeba zaciągnięcia pożyczki na budowę dróg w powiecie brzeżańskim.

Wobec nader małej ilości istniejących szutrowanych dróg, które wraz z gościńcem rządowym, drogą krajową i dojazdami kolejowymi wynoszą łącznie niespełna 100 km. i przecinają lub dotykają tylko 29 osad w powiecie, podczas gdy 46 osad nie ma zupełnie żadnych dróg szutrowanych ani na swoim terytorium ani też w pobliżu, i biorąc na wzgląd okoliczność, że powiat brzeżański jest w przeważnej części górzysty, ziemia ciężka, gliniasta, podglebie nieprzepuszczalne, dużo wód płynących, co wszystko składa się na to, że komunikacja na drogach gminnych nieszutrowanych jest przez większą część roku trudną, przez miesiące jesienne i w czasie wiosennych roztopów wprost niemożliwą, postanowiła Rada powiatowa uwzględnić wreszcie rozpaczliwe położenie mieszkańców dwóch trzecich części powiatu i przystąpić do budowy dróg szutrowanych bądźto powiatowych bądź gminnych I. klasy.

Program budowy obejmuje:

1. drogę z Narajowa do stacji kolejowej w Dunajowie, która połączy miasteczko Narajów i osady Narajów wieś oraz Łany z najbliższą stacją kolejową:

2. drogę z Szybalina przez Baranówkę, Kuropatniki, Potok, Byszki, a stamtąd przez Konuchy, Augustówkę do granicy powiatu w kierunku ku Zborowowi, albo z Byszek dalej przez Ceniów, Wybudów, Wymysłówkę, Budyłów, Medowę, Taurów do Kozłowa z odnogą z Wymysłówki przez Olesin, Helenków do Kozowej i ewentualnie z drugą odnogą przez Medowę, Kaplińce, Złoczówkę do Glinnej:

3) drogę Brzeżany-Raj-Nadrożniów-Mieczyszców-Trościaniec ku granicy powiatu;

4) dojazd kolejowy ze stacji Buszcze do drogi krajowej Złoczów-Brzeżany w Plichowie. Powyższy program budowy dróg dał Wydział krajowy ocenie swojego biura techniczno-drogowego i na tej zasadzie uznaje potrzebę budowy wymienionych dróg, których łączna długość wynosi 83 km. a które obsłużą pozabawioną obecnie komunikacji ludność powiatu wynoszącą przeszło 60.000.

Koszt zbudowania 83 km. dróg szutrowanych obliczył Wydział powiatowy na około 960.000 K, w nadziei zaś że do budowy przyczyni się fundusz krajowy i państwowy, oraz interesowani, przeznaczyła Rada powiatowa na budowę dróg resztę z pożyczki 500.000 t. j. kwotę około 250.000 K, jaka pozostanie po opłaceniu różnicy kursu raty wstępnej i tp. wydatków zaciągnięcia pożyczki. Budowa dróg miałaby być wykonaną w przeciągu pięciu lat. Dotychczasowe obciążenie powiatu jest następujące:

1. Reszta pożyczki komunalnej Banku krajowego na budowę domu Rady powiatowej	107.182 K.
2. Reszta pożyczki zaciągniętej w krakowskiem Towarzystwie wzajemnych ubezpieczeń na wyrób dachówek cementowych	17.481 K.
3. Pożyczka z funduszu krajowego na ogniotrwałe krycie domów	15.700 K.
4. Długi i zaległości bierne	171.578 K.
Razem	<u>311.941 K.</u>

Nadto obciążony jest powiat brzeżański poręką za wkładki powiatowej kasy oszczędności i gwarancją za oprocentowanie przez 75 lat po 4°/_o akcji zakładowych kolei lokalnej Lwów-Brzeżany-Podhajce na 100.000 K.

Gdy przypisane w powiecie do poboru w r. 1908 podatki bezpośrednie, ulegające dodatkom powiatowym wynoszą 311.985 K, z czego 50°/_o czyni 155.994 K, przeto do zaciągnięcia pożyczki 500.000 K wymagana jest w myśl §. 24. ustawy o Repr. pow. ustawa krajowa.

Splata tej pożyczki, od której roczne raty amortyzacyjne wynosić będą 26.000 K, jakoteż pokrycie niedoboru normalnie ułożonego budżetu powiatu brzeżańskiego będą wymagały nałożenia 74°/_o dodatków powiatowych (łącznie z ustawowym 18°/_o dodatkiem na potrzeby drogowe), co w porównaniu z nałożonym w wysokości na r. 1909 dodatkami w wysokości 62°/_o przedstawia się jako podwyższenie stopy dodatków o 12°/_o.

Wydział krajowy zanważa wreszcie, że zamierza ze swej strony całą administrację powiatu brzeżańskiego poddać swojemu najściślejszemu nadzorowi i czuwać będzie nad tem, ażeby ani grosz z pożyczki nie został użytym na inne cele, aniżeli jest przeznaczony, tudzież nad tem, ażeby dotacja kasowa nie została uszczuploną.

Wydział krajowy wnosi przeto:

Wysoki Sejm

.. raczy uchwalić dołączony projekt ustawy.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Marszałek krajowy:

St. Badeni w. r.

Sprawozdawca:

Mieczysław Onyszkiewicz w. r.

Członek Wydziału krajowego.

U s t a w a

z dnia . . . . . zezwalająca Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanach na zaciągnięcie pożyczki w kwocie 500.000 koron.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Reprezentacyi powiatowej w Brzeżanach zezwala się w myśl §. 24. ustawy o Reprezentacyi powiatowej na zaciągnięcie imieniem powiatu brzeżańskiego pożyczki w kwocie 500.000 koron na spłatę długów, pokrycie kosztów adaptacyi szpitala powszechnego w Brzeżanach i budowy dojazdów kolejowych, oraz na budowę dróg i uposażenie kasy Wydziału powiatowego kwotą 50.000 koron.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych i Ministrowi skarbu.